

Spis treści

I. Od autora	11
1. Dlaczego Uzbekistan?.....	11
2. Kilka uwag o kształcie przewodnika	14
3. Formuła podróży.....	16
Wycieczka zorganizowana z polskim biurem podróży (16) • Wyjazd indywidualny (17)	
4. Informacje praktyczne	18
Wiza (18) • Placówka dyplomatyczna (18) • Przepisy wjazdowe i celne (19) • Przepisy prawne (20) • Szczepienia, służba zdrowia (23) • Ubiór (24) • Waluta (25) • Fotografowanie (26) • Internet, telekomunikacja (27) • Czas w Uzbekistanie (28) • Dojazd (28) • Komunikacja wewnętrzna (30) • Hotele (33) • Przejścia graniczne (34) • Bezpieczeństwo (35) • Zwiedzanie (36) • Klimat (36)	
II. Uzbekistan – informacje ogólne	39
Jeziora – Morze Aralskie i inne jeziora Niziny Turańskiej (40) • Pustynie (50) • Rzeki (53) • Góry (55)	
1. Historia w zarysie	58
Czasy perskich Achemenidów (500-329 p.n.e.) (59) • Panowanie Aleksandra III Macedońskiego i jego następców Seleucydów (329-II w. p.n.e.) (60) • Hunowie, Kuszenie, Partowie, Sasanidzi (II w. p.n.e.-VII w. n.e.) (62) • Kaganat turecki VI-VIII w. (64) • Arabowie – nadejście islamu, Samanidzi, Seldżucy (651-1220) (66) • Mongołowie – Dżyngisydzi (1220-1369) (70) • Timurydzi (1369-1501) (77) • Szejbanidzi – pierwsi Uzbegy (1501-1598) (82) • Chanaty środkowoazjatyckie (1598-1920) (84) • Chanat Chiwański (1511-1920) (89) • Chanat/Emirat Buchary (1500-1920) (92) • Chanat Kokandu (1709-1876) (94) • Republika Turkiestańska (95) • Uzbecka Socjalistyczna Republika Radziecka (1925-1991) (98) • Republika Uzbekistanu (101)	
2. Ustrój polityczny i flaga narodowa.....	109
3. Ludność i polityka społeczna	112
4. Język i pismo	116
5. Religia i obyczaje.....	117
6. Uzbekistan – fakty i mity.....	120
7. Pieniądze i ceny.....	127
8. Gospodarka	127
Bawełna (uzb. <i>pachta</i> , <i>Ak altyn</i> – białe złoto) (133) • Regiony winiarskie (140)	

9. Kilka słów o architekturze	145
10. Wielki Jedwabny Szlak (uzb. <i>Ipek Yolu</i> , ang. <i>Great Silk Road</i>). Jedwabny Szlak: Korytarz Zarafszan – Kara-kum (Tadżykistan, Turkmenistan, Uzbekistan) (156)	150
11. Kultura, sztuka i nauka.	157
Abu ar-Rajhan Muhammad al-Biruni, (973-1048/1051) (158) • Abu Ali Hasan ibn Ali Sina (980-1037) (159) • Muhammad ibn Ibrahim ibn Ismail al-Buchari (161) • Muhammad Abu Musa al- -Chuwarizmi (ur. ok. 783 r., zm. ok. 840 lub 850 r.) (162) • Abu Abdallah Dżafar Rudaki (in. Rodaki) (162) • Mir Ali Szer Nawoi (1441-1501) (163) • Al- Farabi (870-950) (164) • Al-Farghani (800-870) (165) • Abu Bakr Muhammad ibn Dżafar an-Narszachi (899-959) (165) • Sadriddin Ajni (1878-1954) (165) • Suzane i bor- pusz (166)	
12. Relacje z Polską	168
III. Co zwiedzać.	179
1. Taszkent	179
Metro (184) • Bazar Czorsu – pers. „Cztery Drogi” (uzb. <i>Eski Juva</i> [Żuwa] Bazaar) (185) • Taszkencki Registan – kompleks Hast Imam (186) • Meczet Hast Imam (Hazrat Imam) (186) • Medresa Barak-chana (187) • Meczet Tilla Szajch (187) • Muji Mubarak – Muzeum Koranu – (Mushaf Uthmana) (187) • Mauzoleum Kaffali Szazsi (189) • Pałac Księża Romanowa (190) • Muzeum Timury- dów (190) • Meczet piątkowy – Dżuma (190) • Medresa Kukel- dasz (191) • Biały Meczet – Ak Meczet (191) • Mauzoleum szajcha Hawendi Tachura (191) • Mauzoleum Junusa Chodży (191) • Mu- zeum Historii Uzbekistanu (byłe Muzeum Lenina) (192) • Mu- zeum Sztuk Pięknych Uzbekistanu (192) • Opera i Teatr Baletowy im. Aliszera Nawoiego (192) • Wieża Telewizyjna (193) • Muzeum Kolejnictwa (193) • Muzeum Literatury im. Aliszera Nawoie- go (193) • Katedra Najświętszego Serca Pana Jezusa, tzw. Kościół Polski (193) • Sobór Zaśnięcia Matki Bożej (194) • Hotele (194) • Gastronomia (195) • Okolice Taszkentu – jezioro Czarvak i oko- liczne góry (195)	
2. Fergana	200
Kokand (Qoʻqon) – dawna stolica chanatu (202) • Pałac cha- na Hudojara (203) • Meczet Piątkowy – Dżuma Masdzed (204) • Risztan – stolica ceramiki fergańskiej (205) • Margilan – stolica uzbeckiego jedwabnictwa (206) • Wytwórnia Jedwabiu Yodgor- lik (208) • Fabryka Jedwabiu Margilan (209)	
3. Samarkanda	210
Plac Registan (214) • Medresa Uług Bega (215) • Medresa Szir Dor – „Z lwami” (216) • Medresa Tilla Kari – „Kapiąca złotem” (216) • Dom – Muzeum Sadriddina Ajni (217) • Meczet Hazret Hyzr (217) • Meczet Piątkowy – Bibi Chanum (218)	

• Obserwatorium astronomiczne Uług Bega (219) • Mauzoleum Gur Emir (220) • Mauzoleum Ruhabad (222) • Wzgórze Afra-siab (223) • Nekropolia Szachi-zinda (224) • Mauzoleum Proroka Daniela (Chodża Danijor) (225) • Manufaktura papieru samarkandzkiego Meros (226) • Manufaktura dywanów rodziny Badghisi (Samarkand – Buchara Silk Carpets JV.), dawne „Hujum” (227) • Narodowy Teatr Kostiumowy El Merosi („Dziedzictwo Ludzkości”) (227) • Mauzoleum Imama al-Maturidiego (227) • Zespół Chodża Ahrar (228) • Mauzoleum Chodży Abdi Darun (228) • Iszrat Chana (Dom Radości) (229) • Muzeum Winiarstwa im. Howrenki (229) • Hotele (229) • Gastronomia (230) • Okolice Samarkandy (231) • Mauzoleum Al-Buchari (231) • Urgut (231) • Urgut dolny – Bazar (232) • Urgut górny – Czor Czinar (233) • Jaskinia Hazrat Dawud (Proroka Dawida) k. Samarkandy (234) • Wrota Timura – Amir Temur Darvaza (pers. <i>darvaza</i> – brama, wrota, drzwi) (235)	
4. Szachrisabz (pers. Zielone Miasto).....	236
Ak Saraj – Biały Pałac (236) • Wielki Meczet Kok Gumbaz (237) • Zespół Dorut Tilowat z XIV w. (237) • Zespół Dorut Siadat (238) • Cmentarz polski (238) • Hotele (238) • Bojsun (239) • Hotele (241)	
5. Termez	242
Muzeum Archeologiczne (242) • Stary Termez (243) • Mauzoleum Al-Hakim at-Termezi (243) • Kir Kiz Kale (243) • Sultan Sadat (243)	
6. Nawoi – Kermine	245
Wąwóz/przełom Szarmisaj (246)	
7. Nurata (Nurota)	249
Jezioro Ajdarkul (250)	
8. Gijduvan – Giżduwan.....	251
Karawanseraj Rabat-o Malik (252) • Minaret Vobkent (253)	
9. Buchara (Buchara-e Shariff – „Szlachetna, Czcigodna, Błogosławiona”, „Kopuła Islamu”).....	254
Mauzoleum Samanidów (257) • Czaszma Ajub (Źródło Hio-ba) (258) • Muzeum Al-Buchari (259) • Zespół Bolo Hauz (259) • Ark – Twierdza (także „kolumna państwa”) (260) • Zespół architektoniczny Po-i Kaljan (U Stóp Wielkiego, Podnózek Olbrzyma) (262) • Kosz Medrese (Kosz oznacza „podwójny”) (263) • Zespół architektoniczny Chodża Gaukuszon (264) • Bazary (265) • Łaźnie (265) • Bozori Kord Hammam (266) • Kundżak Hammam (266) • Meczet Magoki-Attori (266) • Muzeum Tkactwa i Dywanów w Bucharze (267) • Zespół architektoniczny Ljab-i Hauz (Nad Stawem) (267) • Medresa Czor Minar (270) • Muzeum Etnograficzne – Dom Fajzułły Chodżajewa (270) • Pałac Sitor-i Moh-i Hossa (271) • Zespół architektoniczny Bahauddina Nakszban-	

---

di (272) • Zespół architektoniczny Czor Bakr (272) • Hotele (273) • Gastronomia (274) • Riszta (274) • Bucharscy Żydzi (276)	
10. Chiwa	278
Iczan Kala – Miasto za murami, wewnętrzne (280) • Kunja Ark – Cytadela (281) • Medresa Muhammad Amin Chana (282) • Me- czet Piątkowy – Dżuma Masdżed (282) • Pałac Tasz Hauli – Ka- mienny Pałac (283) • Minaret Islam Chodża (284) • Mauzoleum Muhammada Pahlavana (284) • Muzeum Nauki Chorezmu (285) • Hotele (286) • Gastronomia (286)	
11. Chorezm	289
Twierdze Chorezmu (290) • Toprak Kala (Gliniany Zamek) (293) • Kyzyl Kala (Czerwony Zamek) (294) • Ajaz Kala (Biały Za- mek) (295) • Hazorasp (d. perskie „Tysiąc Koni”) (297) • Góry Sułtan Uwajs (297) • Karakałpakstan – Karakałpacja – Republika Autonomiczna w składzie Uzbekistanu (298)	
12. Nukus (kar. Nokis)	300
Muzeum im. Igora Sawickiego (301) • Hotele (303) • Szilpik (Czi- lpik) Kala (Dachma) – Wieża Milczenia (303) • Mizdakhan – ne- kropolia (304)	
13. Mujnak	307
Muzeum Morza Aralskiego (307)	
IV. Kuchnia i gastronomia	309
Napoje (320) • Słodyczne (323)	
V. Co warto kupić	329
VI. Słowniczek wyrazów obcych używanych w tekście	337
Bibliografia	341